

עדכוני פסיקה בנושא חינוך

לקהל לקוחותינו שלום רב,

לנוחיותכם, להלן פירוט קצר אודות פסקי דין בתחום החינוך אשר ניתנו במהלך החודשים האחרונים:

1. **הזכות לחינוך חנם אינה כוללת את הזכות למימון מלא של הסעות תלמידים** (עעמ 1761/12 ועד ההורים של היישובים בנימינה וגבעת עדה ו - 47 אח' נ' ראש המועצה המקומית גבעת עדה בנימינה (12.8.12)):

ועד ראשי ההורים של היישובים בנימינה וגבעת עדה עתרו בבקשה לחייב את המועצה המקומית בנימינה-גבעת עדה ואת משרד החינוך לממן באופן מלא הסעות תלמידים לבתי הספר שבאזור (חטיבת ביניים ותיכון) הנמצאים בריחוק של עד 9 ק"מ מהיישובים. משרד החינוך והמועצה המקומית מימנו חלק מהתשלום על ההסעות ואת היתרה מימנו ההורים (בין 800-1,000 ₪ לתלמיד על-ידי ההורים). לטענת ההורים, על משרד החינוך והמועצה האזורית מוטלת חובה לממן באופן מלא את מערך ההסעות לבית הספר, מקום בו בית הספר איננו נגיש לתלמידים, כאשר חובה זו נובעת מכוח הזכות לחינוך חנם. העתירה נדחתה בבית המשפט המחוזי וההורים ערערו לבית המשפט העליון.

בית המשפט העליון דחה את הערעור בקבעו כי הזכות לחינוך חנם אינה כוללת את הזכות למימון מלא של הסעות תלמידים. היקפה של הזכות לחינוך חנם מוגדרת בסעיף 6(ד) לחוק לימוד חובה ולא ניתן לראות במימון הסעות לבית הספר כנכללת בגדרי הסעיף – במפורש או במשתמע – למעט במקרים חריגים הדורשים התייחסות מיוחדת. עוד נקבע, כי בנסיבות הענין אין להחיל את הנחית משרד החינוך, לפיה כאשר נדרש התלמיד להגיע מיישוב אחד למשנהו על-מנת ללמוד בבית הספר - הרשות המקומית תשלם את מלוא ההפרש ולא תהיה גבייה מההורים. הנחיה זו לא חלה בענין המועצה המקומית בנימינה-גבעת עדה, כיוון שמדובר במועצה מקומית אחת ולא במעבר מיישוב ליישוב.

24 באוקטובר, 2012

למידע נוסף ניתן לפנות
לעו"ד גילי שפר
gili@bf-law.co.il

טלפון: 04-8371505
פקס: 04-8370231
שד' מוריה 50 חיפה
מיקוד 34572
www.bf-law.co.il

מזכר זה כולל מידע כללי בלבד ואינו מהווה יעוץ משפטי או תחליף ליעוץ משפטי. מזכר זה מוגש כשירות ללקוחותינו. יש לשקול את נסיבותיו הפרטניות והקונקרטיים של כל מקרה לגופו ולשם כך יש להיוועץ עמנו.

עדכוני פסיקה בנושא חינוך

בנוסף, נקבע כי ההסדר הספציפי בחוזר מנכ"ל משרד החינוך אשר קובע שיעורי השתתפות שונים מצד משרד החינוך במימון הסעות תלמידים לפי קריטריונים שונים, הוא אינו הסדר מפלה מכיוון שהקריטריונים הקבועים בו הם סבירים ומבוססים על שוני רלוונטי, כגון מרחק, סוג היישוב וכדומה. בשולי הדברים, בית המשפט ממליץ כי משרד החינוך יסדיר את נושא תשלומי ההורים והשתתפות הרשויות המקומיות במימון ההסעות באופן מפורט ומפורש, כשם שיש הסדר מפורט ביחס לשיעור השתתפות משרד החינוך.

2. רשויות המקומיות אינן מחויבות לתקצב גני ילדים "מוכרים שאינם רשמיים" בשיעור יחסי לתקצוב שהן מעבירות לגני ילדים "רשמיים" (עת"מ 32706-01-12 קול חינוכית (חיפה 96) בע"מ ואח' נ' עיריית קרית מוצקין (24.6.12))

סעיף 11א לחוק חינוך ממלכתי (המכונה "חוק נהרי"), קובע כי המדינה ורשויות מקומיות ישתתפו בשיעורים מסויימים בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים. בעוד שלא מתקיים ספק כי הסעיף מטיל חובה על רשויות מקומיות לתקצב **בתי ספר** מוכרים שאינם רשמיים, השאלה שנדונה בפסק הדין היא האם מכוח הסעיף קמה חובה זזה להשתתף בנוסף בתקציביהם של **גני ילדים** מוכרים שאינם רשמיים.

בית המשפט המחוזי בחיפה קבע כי **על-פי תכלית החוק והתקנות, סעיף 11א' לא חל על גני ילדים מוכרים שאינם רשמיים ורשויות מקומיות אינן מחויבות לתקצבם.**

עדכוני פסיקה בנושא חינוך

3. על משרד החינוך לפרסם את נתוני המיצ"ב לפי חתך בית ספרי (עע"מ 1245/12

התנועה לחופש המידע ואח' נ' משרד החינוך (23.8.12))

בעתירה נדונה בקשתה של קבוצת הורים, כי משרד החינוך יפרסם את תוצאות מבחני המיצ"ב (מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית). משרד החינוך הסכים לפרסם את הנתונים **בחלוקה לפי יישובים**, אך לא בחתך בית-ספרי. הדיון בעתירה התרכז בבקשתם של העותרים למידע לפי **חתך בית-ספרי**, שמטרתו לשפר את יכולתם להעריך את הישגיו של בית הספר בו מתחנכים בניהם ובנותיהם.

בית המשפט המחוזי קבע כי המידע שביקשו הוא "מידע אשר גילוי עולול לשבש את התפקוד התקין של הרשות הציבורית או את יכולתה לבצע את תפקידיה" (סעיף 9(ב)(1) לחוק חופש המידע), ועל כן המשיבים רשאים לא לגלותו. על פסק דין זה ערערו ההורים לבית המשפט העליון.

בית המשפט העליון קיבל את הערעור וקבע כי משרד החינוך לא הצליח להוכיח כי קיימת ודאות קרובה לכך שפרסום תוצאות בחינות המיצ"ב לפי חתך בית-ספרי עולול לגרום לשיבוש ממשי בתפקודה התקין של הרשות הציבורית.

בתוך כך, דחה בית המשפט את הטענה של משרד החינוך, כי אם יפורסמו התוצאות, עולול צוות בית הספר לנקוט בצעדים לא לגיטימיים על-מנת להעלות את ציוני הבחינות בבית ספרם.

בית המשפט דחה את טענת משרד החינוך, לפיה תוצאה נוספת מפרסום הנתונים צפויה להיות הגדלת הפערים בחברה ופגיעה בשכבות החלשות, נוכח חשש כי ההורים יתנו לתוצאות אלה משקל יתר ולפיכך יעדיפו את העלאת הציונים של ילדיהם על פני האינטרס הציבורי ברבגוניות אנושית ומעמדית בבתי הספר ובהקטנת הפערים בחברה, והאינטגרציה תפגע כי תלמידים חזקים ירוכזו על-ידי הוריהם בבתי הספר שציוני בחינות המיצ"ב שלהם הם הגבוהים ביותר.

עדכוני פסיקה בנושא חינוך

כאמור, בית המשפט דחה את הטענות וקבע כי חשש זה לא עולה כדי "שיבוש פעילותה של הרשות", אלא, לכל היותר, החשש עולה כדי פגיעה באינטרס ציבורי שהרשות מנסה לקדם. מכל מקום, בחוק חופש המידע לא נמצאת עילה המתירה לרשות לסרב לחשוף מידע הקיים משום שהיא סבורה כי למבקש עדיף לא לדעת את המידע המבוקש. נקבע, כי מניעת המידע מההורים פוגעת ביכולתם לפעול במסגרת החופש והאוטונומיה הנתונים להם ומסכלת את האפשרות שלהם להשפיע על רמת הלימודים בבי"ס בו לומד ילדם על-ידי העברת ביקורת לגיטימית על מנהלי ומורי ביה"ס ודרישה כי ישפרו את רמתו.

לבסוף, נדחתה הטענה כי פרסום הציונים יפגע בדימוי העצמי של התלמידים והמורים בבתי הספר בהם הציונים נמוכים, בהעדר עילה כזו לאי-מסירת מידע על-פי החוק.

4. מענה שגוי זהה לשאלה בבחינת בגרות על-ידי שני נבחנים יכול לשמש כהוכחה

להעתקה בבחינה (עת"מ (י-ם) 47540-03-12 גרייפמן נ' מדינת ישראל -ועדת ערעורים עליונה לטוהר הבחינות (21.6.2012))

עתירה שהוגשה על רקע פסילת שתי בחינות בגרות על-ידי ועדת טוהר הבחינות, משום שבשתייהן נמצאה טעות זהה על-ידי שני נבחנים שנבחנו באותה כיתה.

בית המשפט דחה את העתירה וקבע:

אין מחלוקת בנוגע לכך שהשגיאה שנעשתה בתשובה לשאלה, בשתי הבחינות, היא שגיאה זהה, והדבר מעיד בבירור על העתקה. עוד נקבע כי בדין פסלה הוועדה את שתי הבחינות, שכן הגם שהעותר הוא כפי הנראה מי שהעתיקו ממנו, חוזר מנכ"ל משרד החינוך קובע בבירור כי גם מי שנתן לתלמיד אחר להעתיק ממנו אשם בהפרת טוהר הבחינות.

עדכוני פסיקה בנושא חינוך

5. העדר רישום על פי תקנות הרישום, אין בו כדי לשלול אפריורי את זכות התובעת

לקבל תקצוב עבור התלמידים שלמדו אצלה – (תא עכו) 1637/07 עמותת אל סונדוס נ' מדינת ישראל- משרד החינוך והתרבות (26.7.2012)

עמותה שעוסקת בהפעלת גני ילדים, הגישה נגד משרד החינוך והרשות המקומית תובענות כספיות שעניינן תקציבים אשר הנתבעות אמורות להעביר לה בגין תלמידים אשר למדו אצל התובעת. במשך שנתיים, הגישה התובעת בקשה לקבלת רישיון להפעלת גן הילדים, אך זה ניתן לה בסמוך לסוף שנת הלימודים, רטרואקטיבית מתחילת שנת הלימודים. לפיכך, התלמידים אשר למדו אצל התובעת לא נרשמו על-פי תקנות הרישום כמי שמתעתדים ללמוד אצל התובעת. יחד עם זאת, התובעת הביאה ראיות לכך שהתלמידים למדו אצלה ושהיא דיווחה לגביהם למשרד החינוך במהלך שנת הלימודים.

משרד החינוך טען כי הוא מתקצב תלמידים אך ורק על בסיס נתוני הרישום שנמסרים לו על ידי הרשות המקומית.

המועצה המקומית טענה שאין התובעת זכאית לתקציבים כאשר בחרה לקלוט אליה תלמידים שלא על-פי תקנות הרישום.

בית המשפט השלום בעכו קבע: **העדר רישום על פי תקנות הרישום, אין בו כדי לשלול אפריורי את זכות התובעת לקבל תקצוב עבור התלמידים שלמדו אצלה.** בנסיבות דנן, נקבע כי שורש הבעיה היה נעוץ במשרד החינוך עצמו, אשר התעכב במתן רישיון לתובעת (ללא הצדקה), וברשות המקומית אשר לא בדקה מדוע הורים לא רשמו את ילדיהם כנדרש, לגנים של הרשות המקומית.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל הבהרה שתידרש.

בכבוד רב,

גילי שפר, עו"ד